

уплачивающего единый налог (кроме расходов, понесенных в связи с приобретением работ (услуг) у физического лица – плательщика единого налога, которое осуществляет деятельность в сфере информатизации). В связи с этим следует отметить позицию Государственной налоговой администрации Украины, изложенную в письме от 13.05.2011 г. № 13401/7/15-0217 [6]. Так, по мнению главного налогового органа, если экспедитор приобретает транспортные или иные услуги у физического лица – субъекта предпринимательской деятельности, уплачивающего единый налог, то и заказчик не имеет права включать в состав налоговых расходов сумму транспортно-экспедиционной услуги, для выполнения которой привлекается физическое лицо – предприниматель – плательщик единого налога.

С 1 января 2012 года юридические лица – плательщики налога на прибыль при определении объекта налогообложения могут включать в состав расходов затраты по приобретению товаров (работ, услуг) и других материальных и нематериальных активов у физических лиц – предпринимателей – плательщиков единого налога – независимо от группы, при условии, что такие расходы связаны с хозяйственной деятельностью плательщика [7].

Наибольшие проблемы вызывает обложение транспортно-экспедиторской деятельности НДС. Это связано с тем, что договор транспортного экспедирования может включать различные виды услуг, в том числе выполняемые с привлечением сторонних организаций, когда экспедитор является посредником.

По общему правилу объектом обложения НДС согласно п. 185.1 "б" ст. 185 НКУ [5] являются услуги, место поставки которых расположено на таможенной территории Украины, и он определяется по правилам ст. 186 НКУ [5].

В соответствии с п. 189.4 ст. 189 НКУ [5] базой налогообложения для товаров (услуг), которые передаются (получаются) по договорам комиссии (консигнации), поручительства, доверительного управления, является стоимость поставки таких товаров, определенная в порядке, установленном ст. 188 НКУ [5]. При этом дата увеличения налоговых обязательств и налогового кредита налогоплательщиков по таким договорам определяется по общим правилам, установленным ст. 187 и 198 НКУ [5].

Таким образом, экспедитором для формирования налоговых обязательств и налогового кредита по НДС применяется правило первого события. То есть, если, например, для выполнения транспортного экспедирования от заказчика получены денежные средства, то у него возникает налоговое обязательство по НДС. При этом заказчик на основании выписанной экспедитором налоговой накладной формирует налоговый кредит. При перечислении денежных средств перевозчику экспедитор формирует налоговый кредит.

Научн. рук. Шушлякова О. В.

Литература: 1. Гражданский кодекс Украины [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>. 2. О транспортно-экспедиторской деятельности : Закон Украины от 01.07.2004 г. № 1955-IV [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/annot/1955-15>. 3. Хозяйственный кодекс Украины [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>. 4. О транспорте : Закон Украины от 05.01.2013 г. № 232/94-ВР [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/Z023200.html. 5. Налоговый кодекс Украины [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-vi>. 6. Письмо Государственной налоговой администрации Украины от 13.05.2011 г. № 13401/7/15-0217 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.profiwins.com.ua/ru/letters-and-orders/gna/1985-13401>. 7. Приказ Государственной налоговой администрации Украины от 15.02.2012 г. № 121 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://spec.od.ua/getnews/news10>.

УДК 658.511.2

Попович К. В.

Студент 4 курса
факультету обліку і аудиту ХНЕУ

УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ

Анотація. Розкрито економічну сутність поняття "виробничі запаси". Окреслено типові помилки в процесі здійснення операцій з обліку виробничих запасів. Проаналізовано основні проблеми, пов'язані з організацією та веденням обліку виробничих запасів на підприємствах, і запропоновано шляхи їх вирішення.

© Попович К. В., 2013

Аннотация. Раскрыта экономическая сущность понятия "производственные запасы". Определены типичные ошибки при осуществлении операций по учету производственных запасов. Проанализированы основные проблемы, связанные с организацией и ведением учета производственных запасов на предприятиях, и предложены пути их решения.

Annotation. The economic essence of the "production stocks" concept is revealed. Typical mistakes while implementing the transactions of production stocks accounting are defined. The main problems connected with the organization and maintaining the accounting of production stocks at the enterprises are analyzed and the ways of their solution are proposed.

Ключові слова: запаси, виробничі запаси, активи, організація обліку запасів, управління запасами.

На сьогодні управління запасами відіграє велику роль на кожному підприємстві. Важливою умовою правильної організації обліку виробничих запасів є їх відповідне групування. На різних підприємствах виробничі запаси можуть мати різне призначення залежно від функцій, які вони виконують у процесі виробництва. Саме тому важливо правильно згрупувати (класифікувати) виробничі запаси на підприємстві за їх призначенням та роллю у процесі виробництва.

Актуальною проблемою в економіці України є не залучення виробничих запасів і нарощування обсягів, а їх використання. Прискорення обороту виробничих запасів на один лише день дасть змогу, у цілому по країні, вивільнити значну частину коштів, що зайнята у сфері обігу. Для цього потрібний дійовий економічний механізм впливу на ефективність використання виробничих запасів у державному секторі економіки.

Питання обліку виробничих запасів вивчали такі вчені, як: Сопко В. В. та Завгородній В. П., Бутинець Ф. Ф., В. Верховляд, Покропивний С. Ф., Лень В. С. та Гливенко В. В., Гончаров Ю. В. та ін. [1 – 6].

Методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про запаси і розкриття її у фінансовій звітності регламентовані Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку (далі – П(С)БО) 9 "Запаси" [7].

Метою дослідження є узагальнення та подальший розвиток теоретико-методичних підходів з удосконалення організації системи обліку виробничих запасів.

Поняття виробничих запасів стало предметом дослідження багатьох науковців і практиків. Так, Покропивний С. Ф. вважає, що виробничі запаси – це предмети праці, які підготовлені для запуску у виробничий процес [4, с. 151].

Бутинець Ф. Ф. під виробничими запасами розуміє все те, що завезено на склади підприємства та ще не вступило в першу стадію обробки, тобто частину сукупних запасів, призначених для виробничого споживання [2, с. 59].

Лень В. С. та Гливенко В. В. розкривають виробничі запаси як підготовлені для запуску у виробничий процес предмети праці, які складаються з сировини, основних і допоміжних матеріалів, палива, покупних напівфабрикатів і комплектуючих виробів, тари і тарних матеріалів, запасних частин для поточного ремонту основних фондів [5, с. 113].

У той же час відповідно до п. 4 П(С)БО 9 "Запаси" під запасами розуміють активи, які утримуються для подальшого продажу за умов звичайної господарської діяльності; перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва; утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг, а також управління підприємством [7]. Згідно з Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності", активи – це ресурси, контрольовані підприємством унаслідок минулих подій, використання яких, як очікується, приведе до отримання економічних вигод у майбутньому [8].

Така відмінність у трактуваннях свідчить про те, що розкриття суті будь-якої економічної категорії залежить від вибраного підходу до її визначення.

Перш ніж розглянути шляхи вдосконалення організації обліку виробничих запасів, необхідно ознайомитися з типовими помилками, які виникають під час здійснення операцій з ними, а це: незадовільна організація складського господарства, невиконання завдань щодо придбання матеріалів, завищення собівартості придбаних матеріалів, порушення правил приймання вантажів, неповне оприбуткування запасів, необґрунтовані претензії до постачальників, нераціональне витрачання матеріалів на виробництво, порушення норм і лімітів відпуску матеріалів, порушення проведення порядку інвентаризації, нестача, надлишок, присвоєння товарно-матеріальних цінностей, помилки і підробки в документах, заміна нових матеріалів старими, помилки у визначенні сум уцінок, дооцінок запасів та їх відображення в обліку, незадовільне ведення бухгалтерського обліку.

Ефективна система управління запасами дозволить керівництву отримувати якісну інформацію про їх наявність та рух. Від правильності ведення обліку запасів залежить достовірність даних про отриманий підприємством прибуток та збереження самих запасів [9, с. 215].

Головними завданнями обліку виробничих запасів є: правильне та своєчасне документальне оформлення всіх операцій з руху матеріальних цінностей; виявлення та відображення витрат, пов'язаних з їх заготівлею; контроль за надходженням, заготівлею матеріальних цінностей, їх зберіганням; одержання точних відомостей про залишки запасів, що знаходяться на складах і в комо-

рах; правильне та своєчасне виявлення запасів, які не використовуються на підприємстві та підлягають реалізації.

Для правильної організації обліку запасів на підприємстві, перш за все, необхідно відповісти на ряд запитань: коли, звідки, скільки і на яку суму надійшли запаси, як виконуються програми постачання; кому, коли і скільки відпущено запасів; як виконується програма виробничого споживання; яким є залишок по окремих видах запасів і як дотримуються встановлені ліміти тощо.

Необхідними передумовами належної організації обліку запасів є: раціональна організація складського господарства; наявність інструкції з обліку виробничих запасів; розробка номенклатури запасів; правильне групування (класифікація) запасів; розробка норм витрачання запасів [10].

Правильна організація порядку надходження і вибуття виробничих запасів сприяє раціональному процесу виробництва на всіх його стадіях обробки і випуску готової продукції, а обрання найбільш прийнятної методу оцінки виробничих запасів впливає на точність фінансових результатів підприємства.

Аналіз літературних джерел у галузі обліку дозволяє відокремити такі негативні аспекти, що притаманні обліково-аналітичній роботі з виробничими запасами: складність та дискусійність аспектів визначення справедливої (ринкової та неринкової) вартості запасів; застосування підприємствами застарілих галузевих нормативно-правових актів з обліку і контролю виробничих запасів; низький рівень оперативності інформаційного забезпечення управління виробничими запасами підприємства; відсутність комплексного поєднання даних усіх видів обліку підприємства для забезпечення керівництва підприємства необхідною управлінською інформацією; невідповідний рівень (а найчастіше і взагалі відсутність) контролю та оперативного регулювання процесів утворення запасів (визначення оптимального їх рівня; вивчення обсягів, причин створення та політики реалізації понаднормативних запасів) [11].

Удосконаленню обліку виробничих запасів на підприємстві сприяють упорядкування первинної документації, широке впровадження типових уніфікованих форм, підвищення рівня автоматизації обліково-обчислювальних робіт, забезпечення суворого порядку приймання, зберігання та витрачання сировини, матеріалів, комплектуючих виробів, обмеження числа посадових осіб, які мають право підпису документів на видачу особливо дефіцитних і дорогих матеріалів. Для забезпечення збереження виробничих запасів, правильного приймання, зберігання та відпуску велике значення має наявність на підприємстві в достатній кількості складських приміщень, оснащених ваговими і вимірювальними приладами, мірною тарою та іншими пристосуваннями.

Для вдосконалення організації обліку та управління виробничими запасами на підприємстві можна виділити такі напрями:

1) підвищення оперативності інформаційного забезпечення управління виробничими запасами підприємств;

2) удосконалення системи автоматизації обліково-аналітичних робіт в управлінні виробничими запасами та обґрунтування раціональних методів проведення інвентаризації виробничих запасів;

3) обґрунтування системи обліку матеріальних витрат на освоєння нової техніки і технології виробництва;

4) чітка організація обліково-контрольних процедур руху запасів підприємств (застосування прийомів обліку за центрами відповідальності, заходів контролю та оперативного регулювання процесів утворення запасів) [12].

Отже, для забезпечення ефективного розвитку підприємств та зростання їх виробничого потенціалу за сучасних умов господарювання виникає необхідність створення якісно нової системи управління виробничими запасами. Саме тому дуже важливо приділяти велику увагу обліку виробничих запасів, їх зберіганню, реалізації, оскільки це вагомий ланцюжок кожного виробничого підприємства.

Реалізація перелічених напрямів удосконалення організації обліку запасів вітчизняними підприємствами приведе до значного підвищення результативності їх фінансово-господарської діяльності.

Наук. керівн. Шушлякова О. В.

Література: 1. Сопко В. В. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу: підручник / В. В. Сопко, В. П. Завгородній. – К.: КНЕУ, 2004. – 412 с. 2. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник / за ред. Ф. Ф. Бутинця. – 5-те вид., доп. і перероб. – Житомир: ПП "Рута", 2003. – 726 с. 3. Верхогляд В. Учет запасов на производственном предприятии / Верхогляд В. // Баланс. – 2007. – № 19. – С. 12–16. 4. Покропивний С. Ф. Економіка підприємства: підручник / С. Ф. Покропивний. – [2-ге вид., переробл. і доп.] – К.: КНЕУ, 2005. – 528 с. 5. Лень В. С. Бухгалтерський облік в Україні: основи та практика: навч. посібн. / В. С. Лень, В. В. Гливіченко. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 556 с. 6. Гончаров Ю. В. Оцінка виробничих запасів: вітчизняний та зарубіжний досвід / Гончаров Ю. В., Кравченко В. І. // Бухгалтерський облік. – 2011. – № 1. – С. 50–53. 7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 "Запаси", затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 20.10.1999 р. № 246 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>. 8. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності" затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>.

gov.ua/laws/show/z0336-13. 9. Хом'як Р. Л. Бухгалтерський облік та оподаткування / Р. Л. Хом'як, В. І. Лемішовський. – Львів : Бухгалтерський центр "Ажур", 2010. – 1219 с. 10. А. Харитоновна. Запаси: обліковуємо правильно / А. Харитоновна // Баланс. – 2007. – № 45. – С. 4–5. 11. Рибалко О. М. Вдосконалення обліку виробничих запасів / Рибалко О. М. // Держава і регіони. Серія "Економіка та підприємництво". – 2008. – № 3. – С. 210–215. 12. Данілочкіна О. В. Актуальні проблеми організації і ведення обліку виробничих запасів підприємствами України / О. В. Данілочкіна, В. О. Голод // Економічний вісник. – 2012. – № 18/1. – С. 47–49.

Плюснина Н. В.

УДК 336.141

Студент 3 курсу
факультета учета и аудита ХНЭУ

УЧЕТ БРАКА В ПРОИЗВОДСТВЕ И ЕГО ВЛИЯНИЕ НА КАЧЕСТВО ПРОДУКЦИИ

Аннотация. Рассмотрены и обоснованы экономическая сущность брака в производстве, особенности его учета и документальное оформление. Осуществлена классификация брака, а также приведены примеры отображения исправлений производственного брака в бухгалтерском учете.

Анотация. Розглянуто та обґрунтовано економічну сутність браку у виробництві, особливості його обліку та документальне оформлення. Наведено класифікацію браку, а також приклади відображення виправлень виробничого браку в бухгалтерському обліку.

Annotation. The economic substance of manufacturing defect, the features of its accounting and documentation are considered. The examples of reflecting manufacturing defects elimination in the accounting and classification of defects are given.

Ключевые слова: брак, качество продукции, потери от брака, себестоимость внутреннего брака, расходы.

В процессе конкурентной борьбы предприятие пытается не потерять свою долю на рынке и, по возможности, даже увеличить ее. Для этого оно применяет различные мероприятия, одним из которых является производство качественной продукции. Качество продукции как комплексное понятие формируется из ряда элементов. В частности, одним из параметров, характеризующим качество, является показатель потерь от брака. Поэтому возникает необходимость в исследовании теоретико-методологических основ учетного отражения брака в производстве.

Развитие рыночных отношений и положительная тенденция, что приводит к увеличению публикаций, связанных с браком в производстве, указывают на значительное повышение актуальности данного вопроса. В результате возникновения брака у предприятия возрастает себестоимость продукции и уменьшаются объемы реализации, возникают дополнительные расходы на доработку и исправление продукции. Поэтому для улучшения финансовых результатов работы предприятия необходимо вести постоянный контроль за уровнем качества продукции, размером потерь от брака, а также за их возмещением виновниками.

Цель работы состоит в определении и обосновании экономической сущности брака в производстве. Для достижения поставленной цели необходимо решить ряд задач: рассмотреть особенности отображения брака в учете и его классификацию, а также определить влияние брака на качество продукции.

Вопросам контроля качества продукции посвящен ряд работ отечественных и зарубежных ученых таких, как: Ефимов В. В., Бутинец Ф. Ф., П. Орлов, Полищук И. Г., Лапухин Н. В., Ю. Граковский, Герасимович А. М., в трудах которых рассматриваются вопросы контроля потерь от брака в производстве, а также подчеркивается важность решения такой научной задачи, как обеспечение повышения качества продукции на основе снижения уровня брака в производстве путем эффективного его внутреннего контроля.

К примеру, Лапухин Н. В. предлагает проводить комплексный анализ качества выпускаемой продукции с применением операционного и бухгалтерского учета, а также предлагает учитывать брак независимо от его видов, что является актуальным на сегодня, ведь действующим планом счетов не предусмотрено отражение брака по его видам [1]. Появление брака является неизбежной частью любого производства, поэтому важно его своевременно выявить и правильно учесть.

© Плюснина Н. В., 2013